

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505

Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Metodický list

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti (I/2)

Sada: 1 Číslo: EU-OPVK-ČIG-1ST-34 Předmět: Český jazyk a literatura, 5. r.

Název materiálu: Božena Němcová: Předvečer svatojánský**Autor materiálu:** Mgr. Drahomíra Hošková**Ověření materiálu ve výuce:**

Datum ověření: 14. června 2012 Třída: V.B Ověřující učitel: Mgr. Drahomíra Hošková

Anotace materiálu: Pracovní list – význam slov a slovních spojení, nahrazování vhodnými výrazy, informace o autorce knihy, lidové tradice, vyhledávání informací v textu, na webu, v encyklopediích ... získané informace žáci zpracovávají.**Podrobný metodický popis možností použití materiálu:**

- Žáci si pozorně přečtou úryvek v čítance, žáci s IVP mohou přečíst text společně, příp. s dopomocí učitele.
- Po rozdání PL, encyklopedií, přihlášení se na počítači... pracují žáci dle zadání v PL. Učitel kontroluje jednotlivé žáky, pomáhá jim např. s vyhledáváním informací na webu, s určováním klíčových slov apod.

PL je možno využít pro práci s celou třídou (žáci samostatně vyhledávají informace, společně průběžně kontrolujeme a doplňujeme např. do textu na interaktivní tabuli, odkrýváme řešení atd.), žáci mohou pracovat s PL samostatně, ve dvojicích nebo ve skupinách (kontrolujeme a hodnotíme na závěr celý PL), popř. využijeme PL k sebehodnocení jednotlivých žáků nebo k jejich hodnocení.

Seznam literatury a pramenů:

JANÁČKOVÁ, Zita. *Čítanka pro 5. ročník ZŠ*. 1. vyd. Brno: Nová škola, 2004, ISBN 80-7289-060-3.

Božena Němcová: Předvečer svatojánský

V babiččině světnici jako v zahradě, kam se člověk obrátí, všude plno růží, rezedy, střemchy i jiného rozmanitého kvítí a mezi tím celé náruče dubových listů. Barunka, Mančinka vážou kytice a Cilka vije veliký věnec. Na lavici u kamen sedí Adélka s chlapci a odříkávají si přání.

Je předvečer svatojánský, druhého dne je otcův svátek, slavný to rodině den. Ten den sezval si pan Prošek své nejmilejší přátele na hostinu, to byl už obyčej. Proto byl takový rámus po celém stavení.

Vorša drhla a smežčila, aby nebylo ani prášku nikde, Bětko pařila drůbež, paní pekla koláče a babička přihlížela tu k těstu, tu k peci, tu k drůbeži; jí bylo všude třeba. Barunka prosila, aby babička zavolala Jana ven, že jim nedá pokoje, a když byl venku, naříkala Bětko a Vorša, že se jim plete pod nohami. Vilím chtěl, aby ho babička vyslýchala, Adélka chytala ji za faldy, škemrajíc o koláč, na dvoře krákal slepice, dávající znamení, že chtějí na hrad.

„Pro pána krále, vždyť pak nemohu všem všudy najednou posloužit!“ naříkala si ubohá babička.

Tu volá Vorša: „Pán jde domů!“ - Pletačky se zamknou, paní uklízí, co ještě tajemstvím zůstat má, a babička přikazuje dětem: „Ne potom abyste tatínkovi všechno vybreptaly!“

Otec přichází na dvorek, děti jdou mu vstříc, ale když jim dává otec dobrý večír a po matce se táže, zůstanou zaraženy stát, nevědí, co mají říci, aby nevyzradily tajemství. Adélka ale, tatínkův mazánek, jde přece k němu, a když ji bere do náručí, šeptá mu:

„Maminka peče s babičkou koláče, zítra bude tvůj svátek.“

„No počkej,“ přetrhnou jí chlapci slovo, „ty dostaneš, povědít to,“ a běží žalovat mamince. Adélka zčervená, zaražena sedí na otcovu loktu, až konečně se pustí do pláče.

„No, neplač,“ chlácholí ji otec; „vždyť já to vím, že je můj svátek a že peče matka koláče...“

Paní Prošková odběhla, pan Prošek uvázal koně u stromu, donesl ven stolek a za chvíli přišel pan myslivec s velikou poklonou a pan mlynář s velikým upejpáním, když se ho ale paní kněžna ptala, jak se mele, mnoho-li užitku mu mlýn nese, byl ve svém živlu a tak se osmělil, že podal kněžně šňupec tabáku.

Když kněžna s každým vlídně promluvila, přijmula od paní Proškové koláč a od babičky sklenici smetany.

Děti zatím obklopily Jana, který jim ukazoval svoje zvířata, a komtesa Hortensie stála u nich, těšila se z radosti a z obdivu jejich, a odpovídala na každou jejich otázku.

„Maminko, podívejte se, to je naše srnka!“ volal myslivcův Bertík na matku, když jim ukazoval srnu, a matky i děti strčily hlavy do knihy.

„Sultán! To je Sultán!“ zvolal Vilém nad obrázkem psa, a když na to vykřiknutí Sultán přiběhl, ukazoval mu Jeník knihu: „Vidíš, to jsi ty!“

(Babička,
ilustroval Adolf Kašpar)

Božena Němcová
(1820 – 1862)
(Barbora Novotná, později Panklová)

Za svůj krátký život napsala mnoho krásných knížek např. Babička, Divá Bára, Pan učitel, Dobrý člověk, Lidové báchorky a pověsti, Podhorská vesnice, Pohádky, Chudí lidé, V zámku a podzámčí...

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Bo%C5%BEena_N%C4%9Bmcov%C3%A11.jpg

Jméno a příjmení: _____ Třída: _____

Božena Němcová: Předvečer svatojánský

Pracovní list

1) Významnou českou spisovatelkou národního obrození byla Božena Němcová.
Její nejznámější knihou je

_____.

2) V této knize vystupuje dívčí hrdinka _____,
která představuje spisovatelku v dětství.

3) Děj příběhu se odehrává v kouzelném _____ údolí.

4) Domku, kde Barunka se svými rodiči, sourozenci a babičkou bydlela, se říká

_____.

5) U Prošků měli dva psy – jmenovali se _____.

6) Za svůj krátký život napsala řadu krásných knížek, např. _____

_____.

7) Když zemřela, bylo jí pouhých _____ let.

8) Úryvek v čítance (Předvečer svatojánský) je z knihy _____.

9) Svůj svátek zde bude slavit _____, jmenuje se _____.

10) Lidé s tímto jménem slaví svátek (kdy?) _____.

11) Na oslavu přišli: _____

_____.

12) Nahraď jinými slovy „drhla a smeččila“ _____.

13) Co znamená „vybreptaly“? _____.

14) Kdo byl „tatínkův mazánek“? _____

Božena Němcová: Předvečer svatojánský

Řešení

- 1) Významnou českou spisovatelkou národního obrození byla Božena Němcová. Její nejznámější knihou je **Babička**.
- 2) V této knize vystupuje dívčí hrdinka **Barunka Panklová**, která představuje spisovatelku v dětství.
- 3) Děj příběhu se odehrává v kouzelném **Ratibořickém** údolí.
- 4) Domku, kde Barunka se svými rodiči, sourozenci a babičkou bydlela, se říká **Staré Bělidlo**.
- 5) U Prošků měli dva psy – jmenovali se **Sultán a Tyrl**.
- 6) Za svůj krátký život napsala řadu krásných knížek, např. **Babička, Divá Bára, Pan učitel, Dobrý člověk, Lidové báchorky a pověsti, Podhorská vesnice, Pohádky, Chudí lidé ...**
- 7) Když zemřela, bylo jí pouhých **42** let.
- 8) Úryvek v čítance (Předvečer svatojánský) je z knihy **Babička**.
- 9) Svůj svátek zde bude slavit **otec**, jmenuje se **Jan**.
- 10) Lidé s tímto jménem slaví svátek (kdy?) **24. června**.
- 11) Na oslavu přišli: **pan myslivec s manželkou a synem Bertíkem, pan mlynář, paní kněžna a komtesa Hortensie**.
- 12) Nahraď jinými slovy „drhla a smeččila“ **např. uklízela**.
- 13) Co znamená „vybreptaly“? **Řekly**.
- 14) Kdo byl „tatínkův mazánek“? **nejmladší dcera Adélka**.